

долгової і бюджетної політик, структури доходів (як податкових, так і ненаданих, і безвозмездних) і витрат (перше за все, на соціальну сферу і в реальний сектор економіки), оцінка дефіциту (профіциту) бюджетів українських регіонів і інших показувачів, включених в розроблену автором модель оцінки. При цьому необхідно обов'язково здійснити перевірку дотримання регіонами норм бюджетного законодавства.

Список літератури:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 г. № 2456-VI (в посл. ред. від 04.07.2013).
2. Балунин І.В. Проблема сбалансованості бюджету в контексті соціально-економічного розвитку країни і регіону//Збірник наукових праць лауреатів обласних премій і стипендій. Випуск 9.-Калуга: КГУ ім. К.Е.Циолковського, 2013.-440 с., с.303-312.
3. Balynin I. V. The problem of the imbalance of regional budgets: an essential characteristic and complex multifactorial risk assessment model // 5th International Scientific Conference "European Applied Sciences: modern approaches in scientific researches": Papers of the 5th International Scientific Conference. August 26–27, 2013, Stuttgart, Germany. 166 p., p. 121-122.
4. Государственный комитет статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> .

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

*Старух А.І., аспірант, Львівська державна фінансова академія,
м. Львів, Україна*

Розвиток бюджетної системи в Україні зумовив необхідність підвищення ефективності механізму регулювання міжбюджетних відносин. Наявність проблем у сфері місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин, які потребують науково обґрунтованих шляхів розв'язання актуалізують проведення наукових досліджень присвячених удосконаленню системи механізму регулювання міжбюджетних відносин.

Механізм міжбюджетних відносин є певною системою принципів, інструментів та методів управління господарськими зв'язками, в які вступають суб'єкти цих відносин.

Бюджетна система України ґрунтується на таких принципах, як єдності, повноти, обґрунтованості, збалансованості, ефективності, субсидіарності

самостійності та ін. Серед них особливе місце має принцип збалансованості, відповідно до якого повноваження на здійснення витрат бюджету повинні відповідати обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період та принцип субсидіарності, згідно з яким розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами повинен ґрунтуватися на максимально можливому наближенні надання суспільних послуг до їх безпосереднього споживача. Зазначені принципи є досить важливими для здійснення ефективного управління міжбюджетними відносинами та розподілу трансфертів між різними бюджетами.

Основним принципом, на якому повинна будуватися система міжбюджетних відносин, є принцип децентралізації, який передбачає організацію бюджетної системи і відносин між бюджетами різних рівнів на підставі передачі повноважень із відповідними фінансовими ресурсами з центру на регіональний та місцевий рівні самоуправління. Поряд із рядом переваг існують і вагомі недоліки впровадження цього принципу в Україні, зумовлені суперечностями у природі самої системи бюджетної децентралізації. Тому, необхідно вдосконалювати систему міжбюджетних відносин шляхом подолання недоліків з урахуванням досвіду тих країн, що вже досягли певних успіхів на шляху децентралізації.

Також визначальним елементом побудови бюджетної системи України є її цілісність та рівноправність бюджетів, їх відповідальність за виконання наданих чинним законодавством повноважень. Бюджетним кодексом України регламентується порядок забезпечення усіх бюджетів необхідними коштами для виконання покладених на них повноважень. Саме внаслідок єдності бюджетної системи зумовлюється міжбюджетний перерозподіл бюджетних ресурсів, як за вертикальним принципом збалансування, з позиції адміністративно-територіального устрою державної влади, так і за горизонтальним принципом шляхом збалансування доходів і видатків усіх бюджетів країни.

Однак, нинішня модель міжбюджетних відносин дещо застаріла і стримує соціально-економічний розвиток місцевостей. Діюча система міжбюджетних відносин не сприяє виникненню необхідних стимулів у регіональній та місцевій влади по забезпеченню відповідного управління бюджетами і проведенню економічної політики.

Тому, на нашу думку, потрібно створити такий механізм міжбюджетних відносин який би:

- сприяв гармонійному соціально-економічному розвитку регіонів;
- враховував зацікавленість місцевих органів влади;

базувався не лише на нинішньому економічному стані регіонів, а й враховувати потенційні можливості.

Отже, міжбюджетна політика в Україні потребує подальшого вдосконалення з метою розширення ресурсної бази органів місцевого самоврядування та запровадження децентралізованої системи.

Розглянувши основні елементи механізму функціонування міжбюджетних відносин можна зробити висновок про те, що теоретична база міжбюджетних відносин залишаються розпливчатою та нестійкою. Постійно виникає чимало проблем і протиріч з приводу: відповідальності певного рівня влади за фінансування видатків на ті чи інші цілі, складності та заплутаності бюджетної системи, неоднозначного законодавчого трактування багатьох бюджетних визначень тощо. Все це вимагає наукового пошуку ефективного вирішення проблем міжбюджетних відносин, які мають здійснюватись на партнерських засадах із врахуванням фінансових можливостей регіональних утворень та знаходження напрямків оптимізації.

Таким чином міжбюджетні відносини повинні ґрунтуватися на таких принципах, опираючись на які можна було б досягнути оптимальної взаємодії усіх рівнів влади в бюджетній сфері.

Список літератури:

1. Єфімова, Ю. І. Особливості трансфертної політики в системі бюджетних відносин України. [Текст] / Ю.І. Єфімова // Управління розвитком. – 2011. - №7 (104). – С. 166 - 169.
2. Макогон В.Д. Основи регулювання міжбюджетних відносин / В.Д Макогон // Економіка, фінанси, право. – 2010. - №12. – С.21 – 24.
3. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. Авторів [заг.редакція, передмова Ф.О.Ярошенка]. – К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с.
4. Чала Н. Д. Бюджетна система / Н. Д. Чала, Н. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 с.

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

*Фещенко Н.М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і аудиту,
ЖНАЕУ, м. Житомир, Україна*

Зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування та покращення бюджетного забезпечення територіальних громад є надзвичайно актуальним в